

5

SECTOR PRIMARI

RESUM

Segons les dades de les conselleries d'Agricultura i Pesca i de Medi Ambient, el sector primari ha gaudit el 2009 d'una producció final del VAB a cost de factors de 153,02 milions d'euros (euros corrents 2009), dels quals el 84,21% correspon al subsector agro-ramader, un 11,48% al subsector pesquer i la resta, el 4,31%, al subsector forestal. Aquesta magnitud representa una reducció en euros corrents de l'ordre del 14% respecte del 2008. La situació del sector primari es pot resumir en els trets següents:

- Es registra una alta disminució del 18,28% dels treballadors del sector primari afiliats a la Seguretat Social, descens que bàsicament es concentra en els afiliats al règim general. Es constata, d'altra banda, una important disminució dels treballadors afiliats al règim general d'autònoms, especialment en agricultura, ramaderia, caça i silvicultura, explotació forestal i activitats de serveis que hi estan relacionats.
- Es produeix una caiguda del 5,1% de la producció total agrària en termes corrents respecte de l'any anterior, augmenten lleugerament en un 0,9% les despeses de producció i minven en un 13,4% les subvencions, així com també es dona un lleuger descens del 0,12% respecte del de les superfícies de producció. Per la seva part, la producció agrícola disminueix en termes corrents un 0,6%, mentre que la producció ramadera, en la qual disminueix la producció de carn i augmenta la producció de llet i altres productes ramaders, registra un retrocés en termes corrents del 12,84% respecte de l'any anterior.
- El sector forestal presenta una variació del -0,86% en termes corrents. Destaca la disminució del valor de la producció de fusta i llenya, així com l'augment de la producció de caceres que incrementen la seva superfície.
- El subsector pesquer experimenta una disminució corrent de la producció pesquera de l'ordre del 5,5%. D'altra banda, s'ha produït un gran increment de l'aqüicultura marina. Cal esmentar que l'evolució de la producció d'aquest sector és, de moment, molt variable a causa sobretot del poc temps que ha passat des que es va implantar.
- Entre les tasques que du a terme la Conselleria enguany cal destacar el canvi d'orientació de la promoció de la producció local. La divulgació de les activitats beneficioses que representa la producció pròpia per al medi ambient, la salut, la societat i el turisme ha estat un dels eixos principals de les polítiques que s'han dut a terme. Aquestes activitats beneficioses, que generen externalitats positives, són el motiu pel qual la Conselleria ha impulsat de forma decidida una nova marca, Producte Local, que garanteix l'origen de les produccions agrícoles i pesqueres de les Illes Balears.

5.1.

INTRODUCCIÓ

Aquest apartat, dedicat al sector primari, pretén, en primer lloc, analitzar el seu marc estructural general, per passar posteriorment a una anàlisi de la situació dels diferents subsectors en què s'articula (l'agrari, el ramader, el forestal i el pesquer). Per tant, l'objectiu és presentar una primera aproximació que farà referència a les dades principals del sector considerat en el seu conjunt, als recursos humans que hi treballen i a altres trets que ens permetin una senzilla aproximació i avaluació del sector.

Les dades bàsiques emprades per a aquesta anàlisi es basen en un ventall ampli d'informacions estadístiques que majoritàriament han estat facilitades per la Unitat d'Estadística de la Conselleria d'Agricultura i Pesca del Govern de les Illes Balears, dades que són completades parcialment amb altres provinents de l'Institut Balear d'Estadística (IBESTAT), el Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB), de la Conselleria de Turisme del Govern de les Illes Balears, de la Conselleria de Medi Ambient del Govern de les Illes Balears, del Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí (MARM), de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) i de la Secretaria d'Estat de la Seguritat Social del Ministeri de Treball i Immigració (MTIN).

Segons les dades de la Secció d'Estadística de la Conselleria d'Agricultura i Pesca (relatives a les produccions agràries) i de la Conselleria de Medi Ambient (producció forestal) relatives a l'any 2009, el sector primari ha gaudit d'un VAB a cost de factors de 153,02 milions d'euros (euros corrents 2009). La major part d'aquest correspon al sector agrari (agricultura més ramaderia) que, amb el 84,20% del total, va arribar als 128,86 milions d'euros, mentre que el VAB registrat pels sectors pesquer i forestal sols representa l'11,48% i el 4,31% respectivament. (Vegeu el quadre I-26 i el gràfic AI-9.)

Quant al pressupost de la Conselleria d'Agricultura i Pesca per a l'any 2009, aquest va ser de 68,43 milions d'euros, que representen un lleuger descens del 0,58% respecte de l'any anterior, i va incidir canvis referents a l'increment de les partides dedicades a la direcció i serveis generals d'agricultura i pesca, millora de productivitat i explotació de recursos pesquers i ordenació del sector pesquer, mentre que experimenten una reducció els programes relatius al foment del sector agrari de les Illes Balears i programes europeus de pesca. Destaca el pes del pressupost dedicat al foment del sector agrari, al qual es dedica el 68,69%

de la quantia total del pressupost de la Conselleria, seguit per les partides dedicades a infraestructures agràries de les zones rurals, que representen el 18,93%. Ambdues partides concentren el 87% de les despeses de la Conselleria. (Vegeu el quadre AI-17.)

5.2.

ELS RECURSOS HUMANS EN EL SECTOR PRIMARI

L'ocupació en el sector agrari de les Illes al llarg del 2009 fou, segons les dades de l'enquesta de la població activa (EPA), d'una mitjana de 6.550 persones, xifra que representa l'1,36% del total de la població activa ocupada de les Illes Balears, mentre que l'atur presenta unes xifres mitjanes de 750 aturats. Globalment, es registra una variació positiva en tots els trimestres pel que fa a la població ocupada, i de manera semblant es detecta un increment dels aturats, excepte en el quart trimestre de l'any. (Vegeu el quadre AI-18.)

D'altra banda, les xifres d'afiliació dels treballadors del sector primari en els distints

QUADRE I-26. MACROMAGNITUDS ECONÒMIQUES DE LES ACTIVITATS PRIMÀRIES DE LES ILLES BALEARS (2009)

Subsector	VAB a cost dels factors (euros corrents)
Agrari	128.863.634
Forestal*	6.598.159
Pesquer	17.568.074
Total	153.029.867

* Conselleria de Medi Ambient. Dades del total de la producció forestal.
Font: Conselleria d'Agricultura i Pesca.

règims de la Seguretat Social referents al 2009 registren 8.467 persones. Aquesta xifra, comparada amb la de l'any precedent, comporta una caiguda significativa de 1.894 afiliats en el sector primari, xifra que suposa una variació negativa del 18,28%. Aquest fet s'ha de relacionar amb la baixa de 1.314 afiliats en el règim general de la Seguretat Social, i de 888, en el d'autònoms de la Seguretat Social. Tan sols s'incrementa el nombre d'afiliats en el

règim especial agrari, amb 299 noves altes. Per la seva part, el subsector de la pesca es manté estable tant en el règim general com entre els autònoms i els afiliats al règim especial de la mar. La pèrdua més alta es registra entre els treballadors afiliats al règim especial agrari, que experimenta una reducció de 2.094 afiliats, fets que s'han de relacionar amb la jubilació de pagesos que arriben a les edats superiors. (Vegeu el quadre I-27.)

QUADRE I-27. AFILIACIÓ DELS TREBALLADORS DEL SECTOR PRIMARI ALS DIFERENTS RÈGIMS LABORALS DE LA SEGURETAT SOCIAL (2009)

	Variació 2009-2008			
	2008	2009	Absoluta	Relativa (%)
Treb. afiliats al règim general de la SS				
01 Agricultura, ramaderia, caça i activitats dels serveis que hi estan relacionats	1.697	376	-1.321	-77,84
02 Selvicultura, explotació forestal i activitats del serveis que hi estan relacionats	390	400	10	2,56
05 Pesca, aqüicultura	67	64	-3	-4,47
Total	2.154	840	-1.314	-61,00
Treb. afiliats al règim general d'autònoms de la SS				
01 Agricultura, ramaderia, caça i activitats dels serveis que hi estan relacionats	3.758	2.880	-878	-23,36
02 Selvicultura, explotació forestal i activitats del serveis que hi estan relacionats	5	7	2	40,00
05 Pesca, acuicultura	7	5	-2	-30,95
Total	3.796	2.908	-888	-23,39
Treb. afiliats al règim especial agrari				
Total de treballadors	2.350	2.649	299	12,72
Treb. afiliats al règim especial de la mar				
Total de treballadors	2.061	2.070	9	0,43
Treb. afiliats al règim del sector primari				
Total de treballadors	10.361	8.467	-1.894	-18,28

Font: Tresoreria General de la Seguretat Social. Elaboració: Observatori del Treball.

Cal assenyalar que l'any 2009 una mitjana de 170 dels afiliats al règim general de la Seguretat Social són de nacionalitat estrangera, fet que representa el 20,25% del seu total, una xifra molt inferior a la del 2008 que indica una caiguda important del paper dels immigrants estrangers en les tasques laborals en el sector agrari i pesquer. (Vegeu el quadre AI-19.)

5.3.

EL SUBSECTOR AGRARI

Tradicionalment, la importància agrària d'una regió i el seu potencial apareixien definits per la contribució de l'agricultura i la ramaderia al VAB del sector primari. Això no obstant, en l'actualitat s'han de tenir en compte també altres factors per valorar encertadament la influència del sector en la societat, atès que la seva importància sobrepassa el que és l'estricta contribució econòmica resultant de la seva activitat productiva. L'activitat agrària gestiona una part molt important del paisatge i de la biodiversitat de les Illes Balears i, per tant, la seva importància en l'àmbit ecològic i turístic és elevada. A més, una producció agrària pròpia garanteix el manteniment de les varietats autòctones i la seguretat alimentària, i té un component patrimonial important com a valedor dels costums i les tradicions propis. Aquestes particularitats fan d'aquest sector un cas especial en què la mesura purament econòmica no és suficient per determinar-ne la importància.

En els següents apartats, analitzam els trets generals del subsector agrari, i posteriorment aprofundim en les característiques

més significatives del comportament de l'agricultura i la ramaderia al llarg del 2009.

5.3.1. ELS TRETS GENERALS

El sector agroramader de les Illes Balears, que inclou les activitats lligades a l'agricultura i la ramaderia, registra globalment el 2009 una producció final agrària de 201,58 milions d'euros corrents. Així mateix, el valor afegit brut (VAB) als preus de mercat assolí la quantia de 128,86 milions d'euros. Per la seva part, la renda agrària se situa en 116,80 milions d'euros, xifra que representa un índex negatiu del 14,7% en relació amb l'any anterior. En aquest resultat han influït un lleuger augment del 0,9% de les despeses de fora del sector com a conseqüència de l'encariment dels combustibles, els pinsos i els fertilitzants; la disminució en un 0,6% de la producció agrària total, i la disminució en un 13% de les subvencions. (Vegeu el quadre I-28.)

Amb referència a la maquinària agrària inscrita a les Illes Balears al llarg del 2009, s'observa un cert alentiment del procés de millora tècnica iniciat al llarg dels darrers decennis. Aquest fet es constata amb una disminució de l'increment que fou de 406 unitats respecte del 2008, xifra inferior a increments d'anys enrere. Aquest cert estancament de les xifres assolides implica, al mateix temps, que l'augment de la potència total de la maquinària també sigui inferior a èpoques anterior, que és de 24.210 CV. Així mateix, es registra un petit increment de la potència mitjana per unitat, que passa de 38,98 CV registrada el 2008 a 39,26 CV el 2009. Els tractors amb rodes representen la maquinària agrària que va registrar més altes respecte de l'any

QUADRE I-28. VALORACIÓ ECONÒMICA DE LA PRODUCCIÓ AGRÀRIA DE LES ILLES BALEARS (2009)

	Euros corrents 2009	Euros corrents 2008	Variació corrent 08-09	Euros constants 2008	Variació real 08/09	Deflactor
Producció agrícola final	133.640.570	134.387.400	-0,6%	131.257.338	-2,3%	1,02
Producció ramadera final	67.946.163	77.956.527	-12,8%	69.827.086	-10,4%	1,12
Total producció agrària	201.586.733	212.343.927	-5,1%	201.084.424	-5,3%	1,06
Despeses fora del sector	129.331.200	128.128.292	0,9%	129.346.405	1,0%	0,99
VAB a preus de mercat	72.255.533	84.215.635	-14,2%	71.738.019	-14,8%	1,17
Subvencions	56.964.910	65.794.870	-13,4%	56.964.910	-13,4%	1,16
Imposts lligats a la producció *	356.809	375.849	-5,1%	357.484	-4,9%	1,05
VAB a cost dels factors	128.863.634	149.634.656	-13,9%	128.345.445	-14,2%	1,17
Amortitzacions *	12.054.887	12.698.167	-5,1%	12.077.706	-4,9%	1,05
Renda agrària	116.808.747	136.936.489	-14,7%	116.267.739	-15,1%	1,18

* Estimacions fetes segons dades estructurals.

Font: Conselleria d'Agricultura i Pesca.

2008, amb un total de 475 noves altes de tractors amb rodes, si bé aquest grup també és el que va tenir més baixes. (Vegeu el quadre AI-20.)

Altres indicadors del procés d'innovació al camp són els avanços en determinades tipologies de reg i en la superfície d'hivernacles. Les dades són molts fluctuants segons els anys. D'acord amb l'enquesta sobre superfícies i rendiments de cultius del 2009 feta pel Ministeri del Medi Ambient i Medi Rural i Marí, la superfície de reguiu avaluada per al 2009 era de 15.799 hectàrees, dada que representa una reducció significativa respecte de l'any anterior. S'ha d'assenyalar que es dediquen 134 hectàrees a hivernacles, entre els quals predominen els hivernacles elementals, que representen el 63,11% de la superfície d'hivernacle total, mentre que la resta són hivernacles simples. Quant al tipus de reg,

destaca l'avanç que ha experimentat el reg localitzat o reg gota a gota, que s'estén quasi sobre la meitat de la superfície de reguiu (el 47,49%). Destaquen també l'extensió assolida pels regs per aspersió (el tipus d'aspersió normal més l'automotriu representen el 39,85% de les terres regades). Els sistemes de reg tradicionals experimenten una important regressió, ja que són substituïts per nous sistemes de reg que aconsegueixen un estalvi d'aigua més gran. (Vegeu el gràfic AI-10.)

Entre els elements indicadors de la implantació de noves activitats no agràries en el món rural destaca l'evolució dels establiments d'agroturisme. Aquesta activitat és valorada de manera positiva en el marc de les estratègies de dinamització del món rural i està inclosa en les polítiques de desenvolupament rural que s'han establert a diferents etapes de la política agrària

comunitària. A les Illes Balears, més que com a elements de dinamització, poden ser considerats com a incentius importants per diversificar l'oferta turística illenca. El 2009 el nombre d'agroturismes fou de 189 establiments, amb una oferta total de 2.688 places, la qual cosa representa un increment respecte del 2008 del 6,77% en el nombre d'establiments, i del 10,16%, en el nombre de places ofertes. (Vegeu el gràfic AI-11.)

D'altra banda, s'ha d'assenyalar el programa Illes Balears Qualitat, que ha implicat un important impuls en la promoció de diferents productes originaris de les Illes Balears, fet que incideix en la seva comercialització i en el seu valor comercial.

Respecte de l'any 2008, les marques relatives a les begudes espirituoses de denominació geogràfica Herbes de Mallorca, Gin de Menorca i Palo de Mallorca mostren una minva en la facturació, mentre que Herbes Eivissenques augmenten en el seu valor comercial. Entre els vins es registra un important retrocés dels vins amb denominació Vi de la Terra (Illes Balears, Serra de Tramuntana-Costa Nord i Eivissa) que en menor percentatge també afecta el vi amb denominació d'origen Binissalem-Mallorca. Incrementa de manera significativa el valor comercial del Vi de la Terra de Mallorca, de Menorca i de Formentera, i és també positiva l'evolució de la denominació d'origen Pla i Llevant. El més alt valor comercial és el que registra la denominació d'origen Binissalem-Mallorca, seguit del Vi de la Terra de Mallorca i del de denominació d'origen Pla i Llevant. Finalment, entre les denominacions d'aliments destaquen les variacions negatives de la denominació d'origen del formatge Mahón-Menorca i

de la indicació geogràfica protegida de la Sobrassada de Mallorca, mentre que la denominació d'origen Oli de Mallorca es recupera de manera positiva. De totes maneres, cal destacar els importants valors comercials en euros de la denominació d'origen Mahón-Menorca (formatges) i la indicació geogràfica protegida Sobrassada de Mallorca. (Vegeu el quadre AI-21.)

En el mateix marc de les promocions de productes illencs trobam el programa Agrorutes del Bon Gust a les diferents illes i la promoció de l'oleoturisme, entre d'altres.

5.3.2. L'AGRICULTURA

Segons les dades de la Conselleria d'Agricultura i Pesca, la superfície agrícola en producció que han ocupat els diferents cultius el 2009 ha estat de 144.140 hectàrees, extensió que representaria aproximadament el 28% del territori total de les Illes Balears. Aquesta extensió superficial representa un reducció de 184 hectàrees respecte del 2008. A l'agricultura balear hi ha dos tipus principals de maneig agrícola: d'una banda, l'agricultura de secà, que en gran part es mostra poc competitiva, però que té un important valor estratègic des de la perspectiva mediambiental, paisatgística i social com externalitat positiva; i de l'altra, les terres de regadiu, concentrades a uns pocs indrets, amb produccions hortícoles, tubercles, cítrics, flors i fruita dolça, en les quals es duen a terme fortes inversions per modernitzar tant els processos productius com la comercialització. Incideix sobre aquesta pèrdua superficial la reducció de l'extensió en producció respecte del 2008 de les terres dedicades a cereals, tan sols compensades parcialment amb l'increment

de la superfície de cultius de farratges. Pel que fa a la distribució de superfícies ocupades, destaquen els conreus agrupats en la tipologia de farratges i de cereals, que ocupen el 34,61% i 22,89% de la superfície en producció respectivament. Ambdós grups de cultius s'estenen sobre més de la meitat del sòl ocupat agrícolament el 2009. Si hi afegim els fruiters no cítrics, aquestes tres grans agrupacions ocupen més de les tres quartes parts del sòl en producció, que són definitòries dels principals trets característics que dominen l'estructura territorial agrícola de les Illes. (Vegeu el gràfic AI-12.)

La producció agrícola del 2009 va ser de 660.550 tones, de les quals 421.776 tones foren d'autoconsum dins les explotacions. Aquestes dades representen un augment respecte del 2008. S'incrementa el volum de la venda fora de les explotacions, que fou de 279.757 tones. Aquesta dada té una significació important en la valoració de la producció final agrícola, que fou de 133,64 milions d'euros, xifra que representa una lleugera minva respecte del 2008. (Vegeu el quadre AI-22.)

Per grups de cultius, els més productius foren les hortalisses, que amb una extensió de tant sols el 2,18% de la superfície agrícola ocupada aportaren 23,50 milions d'euros a la producció final agrícola, xifra que representa el 17,59% de la seva quantia total. En aquest grup destaquen, per ordre del volum de la seva aportació econòmica a la producció agrícola final, les produccions de tomàtigs (2,93% del total de la producció agrícola final), xampinyons, cebes, lletugues, síndries, cols, pastanagues, melons, carabassons i pebres, tots ells amb aportacions superiors al milió d'euros. També destaca la producció de

tubercles, basada en el cultiu de la patata, que amb una extensió de només un 1,01% aporta un 18,18% de la producció final agrícola.

Així mateix, el volum de fruites que al llarg del 2009 es comercialitzaren per mitjà de Mercapalma fou de 68.568 tones, xifra que representa una reducció del 5% en relació amb l'any 2008. D'altra banda, cal assenyalar que el 2008 Mercapalma va comercialitzar també 78.836 tones d'hortalisses, quantitat que representa un augment de l'ordre del 7% en relació amb l'any anterior. Cal assenyalar el diferent paper que representen en ambdós grups els productes comercialitzats per mitjà de Mercapalma procedents de les Illes Balears. Mentre que en el cas de les hortalisses el seu pes fou del 59%, en el de les fruites aquest tan sols representa el 23,7%. En el cas de les fruites provinents de les Balears, aquestes experimenten una caiguda important en relació amb el 2008 de l'ordre del 7%. Quant als productes provinents de fora de les Illes Balears comercialitzats per Mercapalma l'any 2009 destaquen els llocs d'origen València i Barcelona, que en el cas dels productes fruiters concentraren més de la meitat de les tones comercialitzades. (Vegeu els quadres AI-23 i AI-24.)

5.3.3. LA RAMADERIA

La producció ramadera ha disminuït respecte del 2009. La producció ramadera final fou de 67,94 milions d'euros, xifra que representa una disminució de l'ordre del 12,8% en relació amb el 2008. Així mateix, la ramaderia experimenta una disminució del pes de la seva aportació a la producció

agrària final, que fou del 33,71% el 2009, mentre que el 2008 representava el 37%. (Vegeu el quadre I-29.)

Pel que fa al volum de ramat sacrificat, destaca la producció de carn d'aus, que representa el 35,15% de les tones en canal, si

bé en valor econòmic és la producció de carn de porcí la que concentra el 31,19% del total de la producció de carn del ramat sacrificat. (Vegeu el quadre AI-25.)

La distribució de les produccions ramaderes per tipus de productes ramaders (en

QUADRE I-29. VALORACIÓ ECONÒMICA DE LA PRODUCCIÓ RAMADERA DE LES ILLES BALEARS (2009)

Productes ramaders	Unitats	Euros corrents
Carn (kg vius)	21.769.335	33.017.008,00
Moviment comercial pecuari	12.196	679.211,00
Llet (litres)	77.586.546	26.274.576,00
Ous (milers de dotzenes)	7.563	7.312.315,00
Mel (kg)	102.990	643.687,00
Cera (kg)	3.098	19.365,00
Producció ramadera final		67.946.162,00

Font: Secció d'Estadística de la Conselleria d'Agricultura i Pesca.

QUADRE I-30. PRODUCCIÓ FORESTAL DE LES ILLES BALEARS (2009)

Producció de fusta	Producció (m³ d'arbres drets)	Euro/m³	Producció (en euros)
Pi blanc (<i>Pinus halepensis</i>)	5.782,49	21,47	124.150
Alzina (<i>Quercus ilex</i>)	830,61	40,67	33.781
Ullastre (<i>Olea europaea</i>)	629,57	40,67	25.605
Altres	3,40	34,23	116
Total fusta	7.246,07		183.652
Producció de llenya	Producció (en esteris)	Euro/esteri	Producció (en euros)
Pi blanc (<i>Pinus halepensis</i>)	11.564,96	2,71	31.341
Alzina (<i>Quercus ilex</i>)	1.023,42	23,74	24.296
Ullastre (<i>Olea europaea</i>)	701,32	23,74	16.649
Altres	5,60	16,73	94
Total llenya	13.295,30		72.380
Activitats secundàries no forestals no separables	Superfície (en ha)	Euro/ha	Producció (en euros)
Producció de caceres	364.699,64	17,39	6.342.127

Font: Conselleria de Medi Ambient.

euros) estan encapçalades clarament per la producció de carn, que representa el 48,59% del total de la producció ramadera. En segon lloc, es troba la producció de llet, que va concentrar el 38,66% de la producció final en euros corrents, producció lligada en un 99,01% a la llet de vaca. El tercer escaló en importància està ocupat per la producció d'ous, que representa el 10,76%. Dels restants grups de producció ramadera tan sols destaca la producció de mel. Globalment, la ramaderia representa un retrocés en la producció de llet, mentre que s'incrementa el valor de les produccions lligades a la carn i del bestiar d'engreix, ous i producció de mel i cera. (Vegeu el quadre Al-26.)

5.4.

EL SUBSECTOR FORESTAL

La producció forestal total l'any 2009 va ser de 6,59 milions d'euros corrents, que representen una lleugera disminució del 0,86% respecte del 2008. La seva contribució a la producció final del sector primari és del 4,31% de la seva producció total. El 96,11% de la producció en euros prové de les aportacions econòmiques de les caceres, que implicaren 6,34 milions d'euros l'any 2009. Aquesta constatació mostra clarament que el sector forestal es caracteritza bàsicament per una forta externalitat. La producció primària de productes forestals de fusta i llenya presenta una baixa rendibilitat i tant sols és rendible a alguns sectors d'àrees planes. Això queda explícit en el fet que la producció de fusta només va representar un 2,78%, i encara fou més baix el pes de la producció de llenya, que només fou de l'1,10%. (Vegeu el quadre I-30.)

En les produccions de fusta i llenya, ambdues en retrocés respecte del 2008, destaquen les aportacions de l'espècie del pi blanc, que representa econòmicament el 67,60% de la fusta i el 43,30% de la llenya. Finalment, cal destacar la gran importància que tenen per la valoració econòmica de la producció forestal la producció de serveis en els espais forestals. Hi destaca bàsicament el cas de les caceres, lligades a la caça a través de vedats i gestionades moltes vegades per societats de caçadors. L'any 2009 els vedats de caça ocupaven 364.699,64 hectàrees, la qual cosa indica que el 72,73% del territori de les Illes Balears gaudeix de la condició de vedat de caça. L'extensió de la superfície dedicada a caceres ha disminuït en un 2,39% en relació amb l'any 2008, fet que ha implicat una disminució econòmica en la producció final forestal.

5.5.

LA PESCA

Tot i que actualment mostra un situació més o menys estable, l'activitat de la pesca ha perdut pes econòmic i social a les darreres dècades. Els obstacles més importants amb què topa la possible reconversió del sector són la problemàtica de la comercialització dels productes pesquers, l'increment del cost dels consums intermedis, especialment lligat a l'augment del preu del combustible, i la situació de l'entorn biològic en el qual es mou. El nombre de treballadors afiliats en el grup de la pesca i l'aqüicultura en el règim general de la Seguretat Social han registrat 3 baixes en relació amb l'any 2008. Tan sols s'ha incrementat el nombre d'afiliats en el règim general d'autònoms, que guanya dos afi-

QUADRE I-31. VALORACIÓ ECONÒMICA DE LA PRODUCCIÓ PESQUERA DE LES ILLES BALEARS (2009)

	Euros corrents 2009	Euros corrents 2008	Variació corrent 08-09	Euros constants 2008	Variació real 08/09	Deflactor
Total espècies pescades	20.505.599	22.269.627	-7,9%	22.393.347	0,6%	0,99
Total espècies criades en aquicultura	6.849.507	6.672.166	2,7%	9.135.135	36,9%	0,73
Producció pesquera final	27.355.106	28.941.793	-5,5%	31.528.482	8,9%	0,92
Despeses fora del sector	12.049.345	12.216.524	-1,4%	12.049.345	-1,4%	1,01
VAB a preus de mercat	15.305.761	16.725.269	-8,5%	19.479.137	16,5%	0,86
Subvencions	2.262.313	2.442.425	-7,4%	2.262.313	-7,4%	1,08
VAB a cost dels factors	17.568.074	19.167.694	-8,3%	21.741.450	13,4%	0,88

Font: Elaborat per la Secció d'Estadística amb dades de la Direcció General de Pesca.

liats, i en els afiliats al règim especial de la mar, que augmenta en 9 pescadors. El VAB al cost de factors en euros corrents va ser l'any 2009 de 17,56 milions d'euros, quantia que significa un descens del 8,3% respecte de l'any anterior. El 74,96% de la producció econòmica del sector pesquer extractiu balear correspon a la producció pesquera, mentre que la producció aquícola representa el 25,04% de la producció pesquera final. (Vegeu el quadre I-31.)

Quant a les espècies pescades, dominen els peixos, que amb 2.524,02 tones representen el 78,31% de la quantitat pescada, volum que significa un petit augment respecte del 2008. Aquesta proporció no es correspon amb el seu valor econòmic, ja que els crustacis i mol·luscs, amb només el 21,69% de total de tones estretes, generen una producció en euros que representa el 49,77% de la producció pesquera final. (Vegeu el quadre AI-27.)

Les espècies de peix que més s'han pescat, d'acord amb el volum de pesca, són sardines, xucles, gerrets, sorells, peixos de fons, molls, rajades i llampugues, i tots ells superen les 100 tones. En el grup dels mol·luscs, destaquen els pops, seguits dels calamars, mentre que entre els crustacis la gamba rosada és la més pescada. Aquesta darrera és l'espècie més valorada i representa el 17,05% de la producció total pesquera en euros.

La distribució del volum de pesca desembarcada per illes presenta en totes tres diferencials. Es registra una reducció en la quantitat total del volum de la pesca desembarcada respecte del 2008 en el cas de les illes de Menorca, Formentera i Eivissa, mentre que tan sols s'experimenta un augment en l'illa de Mallorca. (Vegeu el quadre AI-28.)